Eredményhirdetés Veszprémben

Befejeződött a tévétalálkozó

Szombaton Veszprémben eredményhirdetéssel fejeződött be a XV. tévétalálkozó, amelynek versenyprogramjában 19 alkotás versengett az operafilmek és a drámai művek kategóriájának fő díjáért. Az eseményen részt vett *Aczél György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *Berecz János*, a Központi Bizottság titkára, valamint *Csehák Judit*, a Minisztertanács elnökhelyettese.

A Dimitrov Művelődési Központban megtartott eredményhirdetésen *Fekete Sándor* állami díjas író, a zsüri elnöke ismertette a 10 tagú zsüri véleményét, majd átadta a díjakat.

A drámai kategóriában a fő díjat A nők iskolája című tévéjáték kapta, amelynek rendezője *Fehér György*.

Az operafilmek kategóriájának fő díját Rossini: Alkalom szüli a tolvajt című kisoperájának filmváltozata kapta, amelynek rendezője *Békés András*.

Veszprém város díját a Szent Kristóf kápolnája című tévéfilm nyerte el, rendezője *Nemere László*.

A tavaszi fesztivál díját *Petrovics Emil:* Lysistrate című koncertoperája televíziós feldolgozásának ítélte a zsüri. A filmet *Maár Gyula* rendezte.

Ezután a zsüri elnöke különdíjat nyújtott át *Székely János* írónak, a Caligula helytartója című dráma szövegéért, *Láng István* zeneszerzőnek az Álom a színházról című tévéoperáért; *Bornyi Gyulának* a Vonzások és választások, valamint az Egy fiú bőrönddel produkciók operatőri munkájáért; *Kézdy Lórántnak* az Álom a színházról és más operafilmek díszleteiért; *Wieber Mariannénak*, sokrétű jelmeztervezői munkájáért; valamint *Bodnár Erikának* a Szent Kristóf kápolnája című tévéfilm női főszerepéért. Különdíjjal jutalmaz-

VESZPRÉMI TÉVÉTALÁLKOZÓ

ták *Kállai Ferencet* A nők iskolája című tévéjáték főszerepének alakításáért, *Takács Katalint* a Vonzások és választások című filmben nyújtott alakításáért, *Páger Antalt* a Szent Kristóf kápolnája című tévéfilm férfi főszerepéért, *Zempléni Máriát* Rossini: Alkalom szüli a tolvajt és a Lysistrate tévéoperákban nyújtott művészi teljesítményéért, *Gáti Istvánt* és *Kincses Veronikát* Pergolesi: Féltékenység-balgaság című vígoperájában nyújtott művészi teljesítményéért.

A Szakszervezetek Veszprém megyei Tanácsa által alapított közönségdíjat az operafilmek kategóriájában a Mirandolina című filmnek — rendezője *Félix László* —, míg a drámai művek csoportjában *Nemere László* rendező Szent Kristóf kápolnája című filmjének ítélte a tíz társadalmi zsüri, amelyek a város vállalatainak dolgozóiból alakultak. *(MTI)*

Barlangkutatók 75 éve

A hazai, céltudatos barlangkutatásnak kis híján két évszázados múltja van. Már a 18. század elejéről ismeretesek első barlangtérképeink és leírásaink. A legnagyobb hazai barlangot is ebben az időszakban fedezték fel, és nevezték el *Baradlának.* (1794-ben *Sartory József* püspöki mérnök ennek a barlangnak az ismert szakaszairól készítette el a *világviszonylatban első, mérnöki eszközökkel készült barlangtérképet).*

Itt az Aggteleki-barlang szomszédságában rendezte meg a hét végén ezévi *vándorgyűlését* a *Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat.* A jubileumi vándorgyűlés résztvevői egyúttal megünnepelték Jósvafő határában az egy kilométer hosszúságú *Vass Imre*-barlang felfedezésének 30. évfordulóját is, s azt a jeles jubileumot, hogy *háromnegyed évszázados a magyar szervezett barlangkutatás.*

A magyar barlangkutatók szervezetbe tömörítése azonban ennél sokkal régebbi múltra tekinthet vissza. Már 1848-ban — az első tudományos társaság, a máig létező *Magyarhoni Földtani Társaság* kebelébe fogadta a barlangászokat, de önállóvá válásukra csak több mint 50 esztendő múlva, 1910-ben került sor. S ebben az esztendőben már saját folyóiratot is indítottak. Együttesen — jószerével társadalmi alapon — kezdtek tudományos: geológiai, őslénytani, sőt régészeti kutatásokat. Később kiterjesztették vizsgálódásaikat a barlangbiológiára, és a vízgazdálkodás szempontjából létfontosságú karszthidrológiára.

Ezzel a kérdéssel foglalkozott a mostani vándorgyűlés első szakelőadásában *Maucha László* geológus is. Azokat a tudományos vizsgálatokat összegezte, amelyek a jósvafői barlangban hosszabb ideje folyó csapadék-mérőhengerekkel végzett munkából származtak.

Cser Ferenc, a kémiai tudomány kandidátusa a talaj keveredési korróziójáról tartott előadást. (A talaj „korróziós" hatása függ szellőzöttségétől, áteresztő képességétől és attól, hogy mennyire telített gázokkal — elsősorban oxigénnel. A talajban előforduló mikroorganizmusok szintén korróziós tényezők.)

Gádoros Miklós villamosmérnök arról beszélt, hogy milyen módszerekkel vizsgálják a barlangok klímáját. Közismert, hogy a barlangokban általában — külső, felszíni hőmérséklettől függetlenül — állandó hőmérséklet uralkodik. A *Pálvölgyi-barlangban* például télen-nyáron +10 fok van. Megfigyelték, hogy a barlangi klímát, elsősorban a páratartalmat nagyban befolyásolja az az érdekes jelenség is, hogy a felszín alatt — akárcsak a tengereken — érvényesülnek az ár-apály-jelenségek. (A felszín alatti vizek szintjének változását, és a barlangok falának állandó, minimális mozgását, távérzékelő műszerekkel tudjuk már regisztrálni.) Mérik a levegő összetételét, elsősorban abból a célból, hogy minél több arra alkalmas barlangot alkalmassá lehasználhassanak, gyógybarlangként, a légzőszervi betegségekben szenvedők gyógyítására.

A *József-hegyi barlang* csodálatos kristályvilágának képei bejárták a magyar sajtót. *Leél-Őssy Szabolcs geológus*, aki a felfedező csoport egyik vezetője volt, beszámolt a tavaly április 2-án megismert barlang páratlan geológiai viszonyairól és ásványairól. (Ez a barlang a maga eddig felfedezett 4270 méteres hosszával a 25. leghosszabb magyarországi barlang, s *földünk legnagyobb eddig megismert hévizes* termét rejti magában.) Bemutatták *Czajlik Istvánnak* a barlangban készített színes diaképeit is.

A vándorgyűlés alkalmából Aggteleken Vass Imréről Gömör-Kishont megye egykori hites földmérőjéről utcát neveztek el, s leleplezték emléktábláját is a Baradla-barlang bejáratánál. Ő volt az, aki 1825-ben felfedezte a Baradla Jósvafőig tartó ágát, s erről 1831-ben könyvet is megjelentetett.

A barlangászok emléktáblával adóztak *Kaffka Péter* emlékének is, aki 1928-ban megnyitotta a Baradla jósvafői bejáratát, s ezzel nagy szolgálatot tett az idegenforgalomnak.

A találkozón az ország 44 barlangkutató csoportjának képviselői 5—10 perces előadásokban számoltak be az elmúlt esztendei találkozó óta szerzett hazai és külföldi élményeikről, felfedezéseikről. A vándorgyűlést a *Marcel Loubens Kupáért* folytatott barlangi tájékozódási verseny színesítette.

Bonta Miklós

Rádiófigyelő

Hétfői hajrá

Volt néhány perc a Magyar Rádió múlt hétfői *Show ami show* című szórakoztató adásában, ami kicsit nyomasztóan hatott rám. A *Hívja a 33-43-22-es telefonszámot!* című műsorblokkban *Mezey György* szövetségi kapitány és *Szepesi György*, az MLSZ elnöke válaszolt a hallgatók labdarúgással kapcsolatos kérdéseire. Az első, kicsit disszonáns hang akkor hallatszott, amikor azt a kérdést hallva: Vajon miféle okai lehettek a hollandok elleni vereségnek? — Mezey György kitért a válaszadás elől. Úgy érzem, a kérdezők — bizonyára valamennyien a labdarúgás hívei — részletes választ érdemeltek volna, az okok őszinte keresgélését. Később pedig, amikor még élesebb kérdések érkeztek, és kiviláglott, hogy az emberek tudatában még mindig ott gyűrűznek a tavalyi bundabotrány hullámai, hogy az MLSZ ezt az ügyet a közvélemény számára nem egészen megnyugtatóan zárta le, a magyar labdarúgó-vezetők hangjában ingerültség vibrált. *Wisinger István* műsorvezető, bár nem sportriporter, jó újságíró, kellő intelligenciával próbálta faggatni vendégeit, ám Mezey félreértett néhány jóindulatú megjegyzést, és odáig ment, hogy a műsorvezető hozzáértését is kétségbevonta. Ezt az adást feltehetően *több millióan hallgatták.* Valamennyien fültanúi voltak annak az *érthetetlen ingerült érzékenységnek*, amellyel a labdarúgás vezetői a sajtóval, az újságírókkal szemben viseltetnek, amely ellenséget vél ott is, ahol segítőtárs áll. Csak abban bízhatunk, hogy a magyar labdarúgás szép sikereinek hatására lassan eloszlik majd ez az érzés, hiszen most éppen egymás munkájának segítése, inspirálása a cél.

Ezt a műsort tehát több millióan hallgatták. Dicséretes, hogy a Magyar Rádió főképpen a tévémentes hétfő estékre olyan programot igyekszik összeállítani, amely *egyszerre sok ember érdeklődését felkeltheti.* Ilyenek például a *Rádiónapló* adásai egy-egy prominens közéleti személyiség „vendégfelléptével", vagy az ilyenkor sugárzott különleges rádiójátékok, a rendszeresen visszatérő hétfői kabaréműsorok (a mai estén, éppen *Mezei András* válogatásában hallhatunk régi sikeres kabarészámokat), no és a monstre, zenés, szórakoztató összeállítások. A tapasztalat azt mutatja, hogy — bár néha előfordulnak rosszul előkészített több helyszínes ide-oda kapcsolgatások, mint a *Hétfő este Pesten és Budán* egy-egy fáradtabb adása —, *a hétfői programok színvonala általában jó.* A már említett múlt hétfőn pedig annak ellenére, hogy rendkívüli adásnap volt a televízióban — a három műsor különösen sokféle hallgatnivalót kínált.

Míg a 3. műsor *Wagner: A bolygó hollandi* című operájának archív BBC-felvételét közvetítette, amelyen *Otto Klemperer* vezényelt, addig a Kossuth Rádióban a Rádiószínház hangjáték bemutatója zajlott.

A *Mr. Luby mennyországa* című groteszk játékot, *John Mortimer* művét *Bartos Tibor* fordította, a dramaturg *Mesterházi Márton* volt, a rendező pedig *Pós Sándor.* A furcsa hangulatú, kesernyésvidám hangjáték tulajdonképpen két, baleset következtében eszméletlen férfi párbeszéde, akik úgy vélik meghaltak, s a mennyországban vissza nem fordítható életükről elmélkednek.

Tahi Tóth László Mr. Fletcher szerepében, bár csak lassan tudott kibújni saját hangmanírjai közül, jól érzékeltette az élet habzsolásába belefáradt primitív férfit. *Sinkovits Imre* pedig egyszerűen remek volt Mr. Luby szerepében, amint kétségbeesetten mesélte tisztességes életének elszalasztott lehetőségeit. (Ha nem lenne éppenséggel sértő, úgy fogalmaznék, Sinkovits az utóbbi időben *színpadon kívüli reneszánszát éli.* Nemrégiben a *Kaviár és lencse* tévéváltozatában láthattuk parádés, szélhámos alakítását, majd egy *Ernst Wünsch* hangjátékban egy pályája csúcsára érkezett, ám csalódott írót formált, most pedig mint Mr. Luby — lubickolt.)

Sport és krimi. *László György* a rádiós szórakoztató műsorok egyik „legemberközelibb" szerkesztője jól sejtette, hogy ez a két dolog sokakat érdekel. Valószínűleg ezért szerkesztette *Show ami show* című műsorának végére a már említett sportfórum utánra a *Gyilkosság a múzeumban című rádiókrimi* első tételét, amelyet meghallgatva, az embernek az volt az érzése, hogy egy kicsit sok a jóból. Mert benne volt ebben a *Bozó László* írta és rendezte valóban szórakoztató játékban mindenféle, összeötvözve Nemzetközi bűnszövetkezet, lányok, műgyűjtők és narkó, a Szépművészeti Múzeum-beli képlopás, London és Budapest, a több tízezer nézőt vonzó vidéki popkoncert, amelyen filmet is forgattak no meg annak felemlegetése, hogy végül is a világon mindenkiről kiderül: a Barcsay gimnáziumba járt. Több azonos jellegű szereplő (két apa és leányaik, meg három magyar származású, de különböző foglalkozású férfi) állandó felbukkanása nehezítette ugyan a bonyolult cselekmény követését, de a második rész végére elrendeződtek a szálak, az Interpol és a magyar rendőrség mindent tisztázott.

Sajnálatos módon csak azok számára, akik nem dőltek be a Rádióújságban az első rész alatt hirdetett folytatási időpontnak, mert ha csak erre az információra hagyatkoztak, szerdán már csak akkor nyitották ki a rádiójukat, amikor a krimi adása befejeződött.

Az elmúlt hétfőn a Magyar Rádió több, egyenként is figyelemre méltó — társadalmi ihletésű művészeti és szórakoztató műsorral lepett meg bennünket. Jó lenne, ha az elkövetkező hétfőkön sem adnák alább, ha a tévémentes napok nagy kihívása mindig remek válaszokat csalna elő.

Székely Anna

Katinka

Károlyi Mihályné, Andrássy Katinka hamvasztás utáni búcsúztatása ma délután 15 órakor lesz a Mező Imre úti temető díszravatalozójában. Barátai, harcostársai és tisztelői 14 óra 30 perctől róhatják le kegyeletüket a ravatalnál.

Ebben a korban, ezen a századvégen, mikor egyre több a gépiesen cselekvő, élő, dolgozó ember és mind kevesebb a teljes egyéniség, itthagyott bennünket valaki, aki tényleg *valaki* volt — igazi ember, igazi asszony.

Ott fognak nyugodni e nyughatatlan lélek hamvai férje, *Károlyi Mihály* mellett. *Együtt a forradalomban, Együtt a száműzetésben,* ezeket a címeket adta emlékezéseinek — most már: együtt a sírban.

Nagy sors volt az övé. Sohasem volt szüksége arra, hogy feltűnni akarjon, valamivé lenni — olyan névvel született, melyet nemcsak Magyarországon ismert mindenki; nagyapja, *Andrássy Gyula* nemcsak a máig vitatott osztrák—magyar kiegyezés létrehozója volt *Deák Ferenccel*, de az európai politika egyik mozgatója is, egy először egyensúlyt, aztán világháborút szülő nemzetközi szerkezet kigondolója és megvalósítója *Bismarck* német kancellárral.

Mégsem tette boldoggá, ha már kislánykorában összesúgtak a háta mögött: „Itt megy a nagy Andrássy unokája, a belügyminiszter leánya." Mindene volt, csak szabadsága nem — egy előre meghatározott sors béklyóiból tört ki, mikor kierőszakolta házasságát Károlyi Mihállyal, az egyetlen arisztokratával, akitől más, szabad, küzdelmet, kalandot ígérő életet remélhetett.

A konvencionális unalomtól félt, nem a megpróbáltatásoktól. Zokszó nélkül követte három kis gyermekével férjét az emigrációba, érzékeny, beteges fizikumával vállalta a bujdosást, az üldöztetést, évekig a szegénységet is. Bármily nehéz volt elviselnie e megpróbáltatásokat, terjedelmes levelezésükben s más irataikban egyetlen nyomot sem találhatunk arra, hogy valaha megingott volna elhatározásában, akár egy gyenge pillanatra is.

Kitartott az emigráns mellett, de sohasem érte be azzal, hogy *csak* feleség legyen. Saját érdeklődési és baráti köre volt mindig, szerette a szórakozást, az utazást, a száguldás minden formáját, a változatosságot. S éppen nem mondhatnám, hogy különböző életmódjuk ritkán vezetett volna vitákra vagy akár mindig osztotta volna férje politikai nézeteit.

Bár főiskolai vagy egyéb magasabb képzéshez sohasem juthatott, kibontakozott sokoldalú tehetsége. Rövid időre annyi mindent megpróbált a színpadtól az amatőr repülésig, mint író és újságíró pedig mindvégig jelentős volt angol és francia nyelvű publicisztikájával is. Nemcsak cikkei, memoárjai tanúskodnak erről — jórészt reá maradt nagybeteg férje félig megírt könyve a *Hit, illúziók nélkül* végleges irodalmi formába öntése. Ha riportjai egyszer kötetbe kerülnek, sok meglepetést okozhatnak.

Tulajdonképpen érthető lett volna, ha férje halála után átadja magát saját kedvelt közegének, a párizsi és a londoni színházak, irodalmi szalonok világának, ahol annyi mindenkit mondhatott barátjának *Alan Taylortól Koestlerig,* hogy csak itthon is jólismert neveket említsek. Ellenkezőleg: akkor adta fel önállóságát férjével szemben, mikor az már halott volt. Mindinkább az ő emléke ápolásának szentelte magát, igyekezett azt tenni, amit Károlyi Mihály tett volna. Őszintén szólva: az a politikusi türelem, amivel az 1962-es második hazatérés, s az itthoni beilleszkedés egynémely nehézsége in túltette magát, sokkal inkább férje természete volt, mint az övé. Ám a cél, amit hazatérve követett, épp úgy az övé is volt. Ide tartozott, Magyarországhoz és a szocializmushoz. Szerette azt, ami itt épül, alakul. Megértette helyzetünket, problémáinkat, jobban mint sokan azok közül, akik soha sem mozdultak ki a hazából. Szerette azokat is, akik szenvedélyesen bíráltak, mert amennyire elkötelezett volt, annyira utálta a konformizmust és a konformistákat. Az év nagyobb részét visszatérése után is Franciaországban töltötte, de a távolság nem csökkentette érdeklődését, vonzalmát az ifjan elvesztett, s újra megtalált haza iránt. Jelent meg jó könyv, mit játszanak a színházak? mi a újdonság? — ezek voltak szokásos első kérdései már a repülőtér előcsarnokában.

Igaz: a legutolsó években már néhány tárgyra szűkült ez az érdeklődés. Elmúlt kilencven, még mindig sudár-egyenesen járt, de lassan utolérte, amit sohasem ismert: az unalom. Nem tudtam, hogy ilyen soká fogok élni, nem készültem én erre, mi dolgom még nekem — mondotta gyakran, nem panaszkodva, csak természetes rezignációval. Utolsó élményei az életéről készült film volt: nagyon szerette *Kovács András* munkáját, bár jól látta gyengébb pontjait. Mikor utoljára, tavasszal a filmről beszélgettünk, már alig érdekelte más téma: bizony éreznem kellett, hogy bár csak kéznyújtás nyira ül, már csillagtávolokban jár.

Hajdú Tibor